

प्रधान मुख्य वनसंरक्षक(हेड ऑफ फॉरेस्ट फोर्स),म. रा. नागपूर यांचे कार्यालय.

“वन भवन”, रामगिरी रोड, सिव्हील लाईन्स, नागपूर ४४० ००१.

E-mail- apccfbpd@gmail.com Phon- ०७१२-२५५६७८५ Fax- ०७१२-२५५०६७५

ई-मेल द्वारे/स्पिड पोस्ट

क्रमांक कक्ष-१/मग्रारोहयो/प्र.क्र.२३/१७४३/१३-१४
नागपूर ४४०००१,दिनांक ८/१२/२०१३

प्रति,
मुख्य वनसंरक्षक (प्रा.), सर्व
(

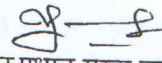
विषय- नैसर्गिक पुर्ननिर्मीतीची कामे करणेबाबत सूचना

- संदर्भ-१. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (उत्पादन व व्यवस्थापन) म.रा. नागपूर
यांचेकडील पत्र क्र.-D-१४/WP/NR&AR/(१३-१४)/७२१ दिनांक-२५/१०/२०१३
२. मुख्य वनसंरक्षक (प्रा.) अमरावती यांचेकडील पत्र क्र. कक्ष-१/यो/३२६१
दिनांक-५/१२/२०१३

नैसर्गिक पुर्ननिर्मीतीची कामे व्यवस्थितरित्या पार पाडण्याबाबत मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक) अमरावती यांनी त्यांचे कार्यक्षेत्रील उपवनसंरक्षक सर्व यांना दिलेल्या सूचनांची प्रत सोबत माहिती व आवश्यक कार्यवाहीसाठी पाठविण्यात येत आहे. त्याच धर्तीवर आपण नैसर्गिक पुर्ननिर्मीतीच्या कामाबाबतच्या सदर सूचनामध्ये आपण आपले वनवृत्तातील स्थानिक परिस्थितीनुरूप बदल करून सर्व उपवनसंरक्षक यांना सूचना जारी कराव्यात व त्याप्रमाणे क्षेत्राचे व रोपांचे उद्दीष्ट ठरवून द्यावे. तसेच आपण दिलेल्या सूचनांप्रमाणे कार्यवाही होत आहे किंवा नाही याबाबत वेळोवेळी आढावा घेण्यात यावा व या स्तरावरचे सभेत अवगत करण्यात यावे.

सहपत्र- संदर्भ क्र. २ चे पत्राची छायांकित प्रत

मसुदा अ.प्र.मु.व.सं. (अ.नि.व.वि.)
यांचे कडून मान्य

अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक
(अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास)
७/१२/१३ महाराष्ट्र राज्य, नागपूर करिता

प्रतिलिपी- मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक) अमरावती यांना विनंती करण्यात येत आहे की त्यांनी संदर्भ २ चे पत्राच्या अनुषंगाने विभागवार क्षेत्र व रोपे यांचे उद्दीष्ट ठरवून पुढील कार्यवाही करावी.

Natural Regeneration a simple way to regenerate forest without any cost

- Natural regeneration can be achieved by Tending and soil working of seed origin seedling, singling of coppice shoots and by Seed sowing.
- Tending and soil working of seed origin seedlings need some cost though it may be far less than the artificial regeneration.
- Seed collection through 'Van Majoor's' and Forest Guard can be achieved without any expenditure.
- Every Van Majoor and Forest Guard may be given a modest job of collection of 5KG Seed of valuable tree species from local forest area during December 2013 to May 2014.
- Seeds of Babool, Khair, Siras, Arjun, Ain, Neem, Jamun, Amaltas, etc can be collected. Seeds of Neem and Jamun with low viability needs to be sown immediately after collection and entering in the range register. Otherwise rest of the seed of species with good viability can be stored if necessary in Range office after entering the detail in a note book.
- Range officers should plan properly and select the area suitable for seed sowing and seed sowing should be completed before 15th June.
- A Plantation register should be maintained for the same with all details.
- Van majoor should be given the responsibility to do the singling of 600 coppice shoots per month under the guidance of Forester/ Forest Guard and should keep a register showing details.
- Forest Area allotted to JFMCs and area allotted under CFR may be selected for seed sowing and singling on priority.
- JFMCs and CFR right holder should be given responsibility to protect the area from Grazing and Fire.
- Area of plantation having less than 40% survival can also be taken up if JFMCs/ CFR right holders decide to protect from fire and grazing.
- Above Silvicultural operations can be carried without any extra expenditure and objective of NR can be achieved.
- List of some good coppicers with coppicing power in the scale of 1 to 4
Teak and Palas - 4,
Khair, Babool, Neem, Amaltas, Tendu, Salai, Bor - 3,
Mahua, Baken, Arjun, Beheda, Hirda -2.
More detail can be circulated after consulting the Working Plan wing.